

**Marius Mazilu**

## NUMELE AVESTIȚEI ÎN TRADIȚIA ROMÂNEASCĂ MANUSCRISĂ ȘI TIPĂRITĂ

Ideea confruntării dintre un personaj pozitiv înzestrat cu puteri miraculoase, cu numele \**Sasm-* (*Sesen* în greaca antică târzie), și un oponent feminin întunecat (*Lamashtu* în semită, *Lilith* în ebraică și *Gylou* în greacă), își are originea în Antichitatea clasică a Orientului Apropiat (aproximativ secolul al VII-lea î. d. H.), fiind atestată în mai multe amulete aramaice din Palestina și, mai târziu, pe boluri magice din Mesopotamia<sup>1</sup>. Din sfera culturii aramaice, narațiunea magică trece pe tărâmul arsacizilor, se răspândește în bazinul mediteranean și ajunge în spațiul bizantin, fiind difuzată, prin intermediul limbii grecești, și în alte culturi, printre care și în cea slavonă. Tradițiile indigene legate de demonii care fură copiii au contribuit și ele la adoptarea legendei în spațiul sud-slav și balcanic (bulgar, sârb, croat, român), dar nu și în cel est-slav (rus, belarus, ucrainean).<sup>2</sup>

O privire de ansamblu asupra fenomenului de diseminare înfățișat indică faptul că mai multe *historiolae* asemănătoare, născute în timpuri și locuri diferite, consacră un tipar de amuletă care se impune ulterior în culturi deosebite.<sup>3</sup>

În spațiul bizantino-slav, personajul pozitiv este considerat a fi un sfânt denumit mai ales *Sisinie*, nume purtat totodată de martiri și pustnici. Acesta este înfățișat, de obicei, călare și cu o suliță în mâna dreaptă, având la picioarele sale o figură feminină malefică.<sup>4</sup>

<sup>1</sup> Vezi Martin Schwartz, *Shorter Notices*, „Bulletin of the Asia Institute”, 10, N., Studies in Honor of Vladimir A. Livshits, 1997, p. 253–257. Pentru reprezentarea unui călăreț având la picioarele sale un oponent, pe o mică placă de gresie veche de două milenii, a se vedea Paul Perdrizet, *Negotium perambulans in tenebris. Études de démonologie gréco-orientale*, Strasbourg – Paris, 1922, p. 5–6. Una dintre teoriile despre prototipul acestei reprezentări pomenește de zeul egiptean Horus, care, înarmat cu o suliță, se luptă cu hipopotamii și cu crocodilii (vezi Wolfgang Fauth, *Der Christliche Reiterheilige des Sisinnios-Typs im Kampf gegen eine vietnamige Dämonin*, în „Vigiliae Christianae”, 53, 4, 1999, p. 408).

<sup>2</sup> Vezi Florentina Badalanova Geller, *Between Demonology and Hagiology: Slavonic Rendering of Semitic Magical Historiola of the Child-Stealing Witch*, în *In the Wake of the Compendia: Infrastructural Contexts and the Licensing of Empiricism in Ancient and Medieval Mesopotamia. Science, Technology, and Medicine in Ancient Cultures*, (ed. J. Cale Johnson), Berlin, Boston, 2015, p. 185, 187 (după Naveh, J. and S. Shaked, *Amulets and Magic Bowls*, Ierusalim, 1985, p. 104–122).

<sup>3</sup> Wolfgang Fauth, *op. cit.*, p. 402–404.

<sup>4</sup> O brățară de argint descoperită în Cipru și datând din secolul al VI-lea d. H. are gravată o asemenea scenă (vezi. F. Cabral et H. Leclercq, *Dictionnaire d'archéologie chrétienne et Liturgie*, tome quinzième, première partie, Paris, 1950, col. 1497–1498). O altă reprezentare, tot din sec. al VI-lea d. H., se află la mănăstirea coptă din *Bawit* (Egipt): pictura îl înfățișează pe Sfântul Sisinie

Tradiția slavonă privitoare la figura benefică, supranaturală, care învinge demonul ce atacă nou-născuții, se află și la baza textelor românești denumite, general, *Avestița, aripa Satanei*. Această tradiție textuală românească are următoarele caracteristici: un demon feminin, care poate lua multe înfățișări și care încearcă să împiedice nașterea lui Hristos, este oprit de Arhanghelul Mihail (în mod excepțional, Gavriil) și își pierde puterea odată ce îi sunt aflate numele. Consemnate într-un zăpăc, numele vor proteja casa de puterea malefică a demonului<sup>5</sup>.

*Avestița, aripa Satanei* este un text de mici dimensiuni, copiat în mai multe miscelane din secolele al XVIII-lea – al XIX-lea, conservate în Biblioteca Academiei Române din București. Cele 61 de variante manuscrise<sup>6</sup>, precum și cele 12 publicate până acum (am inclus aici și edițiile de la București, din 1869, și de la Craiova, din 1889, *infra Anexa 2*), relevă cât de bine a fost reprezentată amuleta la români.

Dintre versiunile manuscrise ale *Avestiței* identificate până în prezent, cea mai veche se află în ms. rom. 1439 (f. 173<sup>r</sup>–174<sup>v</sup>) și datează din perioada 1728–1758, iar, dintre cele tipărite, cea editată de C.N. Mateescu în 1911, al cărei manuscris ne-a rămas necunoscut, și care a fost copiată în anul 1752<sup>7</sup>. O versiune slavonă lacunară a legendei, mai veche decât toate versiunile românești, intitulată [*Rugăciune de alungare a dracului*], se păstrează în ms. 447 (*Codex Sturdzanus*), între filele 123<sup>r</sup>–124<sup>r</sup>, ultimele ale miscelaneului. Autorul ei este un scrib diferit de toți ceilalți copişti ai manuscrisului. Textul a fost adăugat după ziua de 10 mai 1619, de când datează însemnarea de la fila 122<sup>v</sup><sup>8</sup>.

Numele demonului provine din v. sl. \**veštica* (cf. bg. *veštica*) „vrăjitoare”<sup>9</sup>. Acesta se leagă etimologic de substantive aparținând limbajului slavon bisericesc precum *вѣщница, вѣщецъ / вѣштъць* (gr. μάγος „fermecătoare”, *вѣдѣць / вѣдьць* /

înfruntând o anume Alabasdria (ἀλάβαστρος „alabastru, tip de rocă”) ce pare a fi numele indigen al aceleiași figuri demoniace (vezi Maria Patera, *Gylou, démon et sorcière du monde byzantin au monde néogrec*, în „Revue des Études Byzantines”, 64–65, 2006–2007, p. 314, nota 29; Paul Perdrizet, *op. cit.*, p. 14; Pierre du Bourguet, *Bawit*, în *The Coptic Encyclopedia*, vol. 2, 1991, 368b–372b; Marguerite Rassart–Debergh, *Monastery paintings, coptic*, în *The Coptic Encyclopedia*, vol. 5, 1991, 1659a–1661a (<http://cdl.libraries.claremont.edu/col/cce>)).

<sup>5</sup> B.P. Hasdeu era de părere că, deși figura ei poate fi întâlnită, sub nume diferite, la atâtea popoare, *Avestița* are caracteristici comune mai ales în versiunile românești, în textele provenind din Boemia, la românii slavizați din Moravia și la sârbi (amalgamate și acolo cu motive din alte mituri). Ele sunt, în principal, trei la număr: știința magică de a se metamorfoza în orice animal, capacitatea de a zbura și vătămarea pruncilor (a se vedea *Etymologicum magnum Romaniae*, tomul 4, București, 1898, col. 2164–2166).

<sup>6</sup> Am inclus aici două variante tipărite (ms. 1067 (f. 32<sup>v</sup>–33<sup>v</sup>), editat de Moses Gaster în *Chrestomathie roumaine. Textes imprimés et manuscrits du xvi<sup>e</sup> au xix<sup>e</sup> siècle*, t. I–II, Leipzig, București, 1891, p. 171–172, și ms. 5034 (f. 2<sup>r</sup>–<sup>v</sup>), publicat de Tudor Pamfile în *Mitologie românească*, București, Leipzig, 1916, p. 239–241), deoarece acestea au fost consultate în manuscris.

<sup>7</sup> Pentru informații detaliate despre cele două versiuni invocate, precum și despre alte versiuni de la mijlocul sec. al XVIII-lea, a se vedea Marius Mazilu, *Avestița, aripa Satanei. Redacțiile românești*, în „Limba română”, LXII, 4, 2013, p. 492.

<sup>8</sup> Vezi *Codex Sturdzanus* (ed. Gheorghe Chivu), București, 1993, p. 28, 38, 51, 140.

<sup>9</sup> Vezi Ioan-Aurel Candrea, *Folclorul medical român comparat. Privire generală. Medicina magică*, Iași, 1999 [1944], p. 189; DELR, s.v. *avestița*.

ВѢДѢТЕЛЪ (gr. γνώστης) „știutor” și ВѢДЪ / ВѢДѢНЬКЪ / ВѢДѢНІЕ (gr. γνώσις, ἐπιστήμη, δόγμα, τρόπος. Din același câmp semantic sunt și verbul ВѢДѢТИ „a ști”, dar și adjectivul ВѢДЬ „înțelept”<sup>10</sup>.

Un caz special îl constituie apelativul *Avezuha*, amintit frecvent printre numele demonului din versiunile românești. Păstrându-se la români din redacția grecească (Οβυζούθ, Αβιζ(ι)ου, Αβυζου, Αβιζα, Αβηζατω < ὄβυσσος „adânc”), numele *Avezuha* circula și în versiunile ebraice, unde personaje principale sunt Prorocul Ilie și demonesa Lilith, sub forma Abiti/o, Abizu, Abitar, Amizo, și în manuscrise din Siria (Apton, Αβιζιόν) sau Kurdistan (Abizu)<sup>11</sup>.

Responsabile pentru varietatea numelor în manuscrisele românești sunt, în principiu, lecțiunile greșite apărute în transcrierea textului, care au dus la transformări ortografice pe parcursul difuzării legendei. Astfel, numele *Avestița* capătă formele Aveștuța, Avistița (cu formele corupte Avelița, Avesti, Avestira, Aveța), și, mai apropiate de etimonul slav, Vaștița, Vestița, Veștița, Vișteța (cu formele corupte Vastina, Vastisa, Vatisa, Vatiza, Vefița, Verștoța, Vinița, Vitisa). Numele *Avezuha* poate fi întâlnit sub forma Avăzuha, Aveduha, Avezeha, Avezihă, Avozuha, Avuzuha, Avezula, Evezuha, iar prin regresie etimologică, Văzuha, Vezua, Vezuh (cu forma coruptă Veleuha).

Textele românești enumeră, de regulă, 19 nume ale Avestiței, spre deosebire de textele grecești, de exemplu, unde sunt cu precădere 12 nume și jumătate<sup>12</sup>, sau între 12 și 72<sup>13</sup>, ori de cele slave, unde regăsim 12 nume<sup>14</sup>.

În variantele grecești și slavone ale scrierii, unele dintre denumiri erau comprehensibile, fiind legate de diferitele înfățișări pe care le putea lua diavolul<sup>15</sup>, altele însă și-au pierdut înțelesul.

Extragem aici, din trei manuscrise grecești, publicate de C.N. Sathas și E. Legrand (*infra Anexa 3*), câteva astfel de nume ce pot fi asociate unor noțiuni concrete sau abstracte: Γυλλοῦ < (pers.) ghul „Sperietoare”<sup>16</sup>, Αμορφῶς „Amorfă”<sup>17</sup>, Αβυζοῦ < ὄβυσσος „Adânc”<sup>18</sup>, Καρχοῦς (κάρχαλι) < καρκίνος „Cancer”<sup>19</sup>,

<sup>10</sup> Vezi Florentina Badalanova Geller, *op. cit.*, p. 178, nota 7.

<sup>11</sup> Vezi Wolfgang Fauth, *op. cit.*, p. 406–407.

<sup>12</sup> Vezi C. N. Sathas, *Bibliotheca graeca medii aevi*, tome V, Atena-Paris: Maisonneuve [et al.], 1876, p. 575, 576; Moses Gaster, *Literatura populară* (ed. Mircea Anghelescu), București, 1983 [1883], p. 261.

<sup>13</sup> Vezi Haralampos. Passalis, *From Written to Oral Tradition. Survival and Transformation of St. Sisinnios Prayer in Oral Greek Charms*, „Incantatio”, 4, 2014, p. 112.

<sup>14</sup> Vezi Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Cuvente den bătrâni* (ed. Gh. Mihăilă), București, 1984, p. 215.

<sup>15</sup> Vezi Moses Gaster, *op. cit.*; Nicolae Cartoian, *Cărțile populare în literatura românească*, vol. I, *Epoca influenței sud slave*, București, 1929, p. 149.

<sup>16</sup> Vezi Moses Gaster, *Two Thousand Years of a Charm against the Child-Stealing Witch*, în „Folklore”, 11, 1900, p. 148; Wolfgang Fauth, *op. cit.*, p. 412.

<sup>17</sup> Vezi Wolfgang Fauth, *ibidem*, p. 410.

<sup>18</sup> *Ibidem*, p. 407.

<sup>19</sup> *Ibidem*, p. 409–410.

βαρδελλοῦς < (semit.) barzäl „Fier”<sup>20</sup>, Αἰγυπτιανὴ „Egipțeanca”, Ἀδικία „Nedreptate”, Μυῖα „Muscă”, Πετώμενη „Care zboară”<sup>21</sup>, Κορανηχοῦς „Cu unghii negre”, Ἑλληνοῦς „Grecoaică”, Σεληνοῦς „Lunatică”, Ἀριανὴ „Ariana”.

Pentru ilustrarea tradiției slavone, am ales exemple pe care le-am preluat din ms. 447 (*Codex Sturdzanus*), f. 123<sup>v</sup> (*infra Anexa 3*): мора „Vrăjitoare”, пладница „Amiazăzi”, полонозиница „Miezul porții”, небадошпа „Nebucuroasă”, чръни „Neagra”.

O situație asemănătoare scoate în evidență studierea tradiției românești a legendei, în cazul unor denumiri precum Negruță (ms. 3479, f. 31<sup>r</sup>)/Negrița (ms. 1524, 2858, 3195, 3479, f. 77<sup>r</sup>, 4400), Comoara (ms. 4400), Șarpe (ms. 3479, f. 87<sup>r</sup>), Nurca (ms. 3479, f. 87<sup>r</sup>), Slaba (ms. 4400), Barba (ms. 3479, f. 89<sup>r</sup>), Rabiia (ms. 3479, f. 71<sup>r</sup>), Ogara (ms. 3479, f. 84<sup>r</sup>), Scorpi (ms. 3479, f. 47<sup>r</sup>)/Scorpiia (ms. 1118)/Scorpiș (ms. 3479, f. 88<sup>r</sup>), Isprava (ms. 5034, f. 3<sup>v</sup>, ms. 1067; H. Tiktin, *Descântec de la 1800*, „Arhiva”, Iași, 1889, p. 247–248; Simeon Florea Marian, *Nașterea la români*, 1892, p. 29), Dihana (M. Lupescu, *Un leac contra răului copiilor*, „Șezătoarea”, V, 1889, p. 156–157), Falca (ms. 2248). Tot aici putem încadra numele preluate din demonologia tradițională, pe care le regăsim în nomenclatorul magic al Avestiței: Diiavola, Sătana, Luțifer, Berzebuti (cu variantele Varzavila, Verzebuti), Scorcoila și Aripa Satanii (care figurează ca apelativ independent sau ca determinant al Avestiței). Alte nume, ca Năjitul<sup>22</sup> (ms. 4833) sau Samca (ms. 1067, 1285, 1524, 1619, 2858, 3479 (f. 31<sup>r</sup>, f. 26<sup>r</sup>), 4014, 4400; existent și în versiunile tipărite din 1869, 1892, 1899)<sup>23</sup>, sugerează contaminarea legendei cu diferite forme de descântec.

Numele date Avestiței lipsesc parțial sau total din 9 versiuni manuscrise: ms. 274 (în care se pomenește că demonul are 19 nume, acestea nu sunt însă și menționate), ms. 1209 (text fragmentar), ms. 1255 (text fragmentar), ms. 1739, 2183 (care cuprinde o versiune nespecifică de *Avestiță*, în fapt un blestem proferat la adresa demonului ce face rău copiilor), ms. 3270 (text fragmentar), ms. 3479 (f. 81<sup>r-v</sup>, text fragmentar, cuprinde doar douăsprezece nume), ms. 4104 (text fragmentar, cuprinde numai patru nume), ms. 5289.

Ca abateri de la regula celor 19 nume pe care le cuprinde, în principiu, fiecare versiune de *Avestiță*, trebuie menționat ms. 1118, în care sunt înșiruite 18 nume, deși se specifică faptul că demonul are 19 nume. Apoi, ms. 1166, unde duhul necurat afirmă: „Și am nume...”, enumerând 20 de apelative. Există manuscrise unde un nume poate fi dublat de un altul (Dina sau Dican în ms. 1439; Zila sau

<sup>20</sup> *Ibidem*, p. 408.

<sup>21</sup> *Ibidem*, p. 410.

<sup>22</sup> Vezi Emanuela Timotin, *Descântecele manuscrise românești (secolele al XVII-lea – al XIX-lea)*, București, 2010, p. 43–64.

<sup>23</sup> Vezi Emanuela Timotin (în colab.), *Легенда о святом Сисинии в румынской традиции, în Сисиниева легенда в фольклорных и рукописных традициях Ближнего Востока, Балкан и Восточной Европы*, отв. редактор А.Л. Топорков, Москва, Индрик, 2017, p. 542–544.

Samca în ms. 1067), și manuscrite cuprinzând două liste de nume în cadrul unei singure versiuni, cu scopul de a spori protecția amuletei (ms. 4833).

Cât privește istoria tipăriturilor *Avestiței*, aceasta a cunoscut numeroase ediții, apărute atât la Sibiu, Iași, Craiova, cât și la București. În fondurile Bibliotecii Academiei Române din București se păstrează 16 ediții, dintre care 13 ediții scoase la București și trei la Craiova.

Din pricina întinderii reduse, totdeauna legenda a fost publicată împreună cu alte texte. De pildă, la Craiova, s-a tipărit în 1889 (și s-a reeditat în 1891 și 1892) *Trepetnicul cel mare, pentru toate semnele ce se fac la om, și care sunt de la natură*. Urmează, în subtitlu, o precizare legată de sursa textului, și o mențiune care să acorde tirajului șanse și mai bune de vânzare: „*Tălmăcite din limba franceză de un iubitor de neamul său, și cu adaos la finit de Avestița, aripa Satanei*”. Versiunea se deosebește de cele tipărite la București mai ales prin prezența Sfântului Iosif în locul Sfântului Sisoie (faptul se explică prin aceea că Avestița se duce la Fecioara Maria ca să împiedice nașterea Pruncului Hristos) și printr-o listă inedită de nume ale duhului necurat (*infra* Anexa 2).

La București, se publică în 1869 *Minunile lui Sfântul Sisoie sau Hotărârea lui Pilat din Pont asupra lui Iisus Hristos*. Cuprinsul este însă mai bogat decât o arată titlul, ediția deschizându-se cu legenda *Avestiței* (versiunea în care este prezent și Sfântul Sisoie ca martor al confruntării dintre Arhanghelul Mihai și duhul necurat), căreia îi urmează *Legenda Sfântului Sisoie, Visul Maici<i> Domnului și Tălmăcire după copia din limba grecească a hotărâri<i> făcute la al șaptesprezecelea an al oblăduiri<i> împăratului romanilor, Tiberie chesaru, din Pontie Pilat*. Tipăritura este însoțită de un tablou întruchipându-l pe arhanghelul Mihail, care o străpunge pe Satana cu sabia, sub privirile sfântului Sisoie, îmbrăcat călugărește, cu mătăniile atârându-i la mâna stângă, cu brațul drept îndreptat acuzator spre diavol și cu un copil în brațe. Imaginea tipărită este însoțită de următoarea precizare: „Desemnul acestui tablou original s-a găsit de un călugăr bătrân la monastirea Sf. Athos, făcut încă din vechime.”

Alte ediții bucureștene la care am avut acces, din 1889, 1893, 1894, 1897, 1923 (la care se adaugă șapte ediții fără dată) reiau textul fără modificări notabile. Doar numele Avestiței suferă slabe variații fonetice (Vestița/Avestița, Abie/Avie, Avizuha/Aveziha/Bveziha, Novodar/Navodar, Solomina/Solomnia, Silina/Zirina/Zurina, Scarmila/Scărăoala/Scarbola, Verzebuti/Bersebuti/Berzebuti etc.) (*infra* Anexa 2). Ediția din 1923 reprezintă totuși o excepție, prin aceea că, în cadrul ei, sunt prezentate doar 13 nume, chiar dacă sunt anunțate și aici tot 19. Faptul reprezintă, cu siguranță, rezultatul neglijenței tipografului.

Oferim mai jos un tabel exhaustiv cuprinzând listele de nume ale Avestiței din tradiția românească, așa cum apar acestea în manuscritele și tipăriturile de care am avut cunoștință până în momentul actual.

**(Anexa 1) NUMELE AVESTIȚEI  
ÎN TRADIȚIA MANUSCRISĂ ROMÂNEASCĂ**

<b>Ms. 3163</b> (f. 141 <sup>r</sup> ) (post 1706) 1. Avestița 2. Nadariia 3. Salomiia 4. Nadar 5. Nicor 6. Vezuha 7. Scormana 8. Tiha 9. Muha 10. Gripa 11. Zid 12. Nerjița 13. Hapar 14. Huliba 15. Huba 16. Gara 17. Gaipiia 18. Fistra 19. Tiia	<b>Ms.1439</b> (f. 173 <sup>v</sup> ) (1728–1758) 1. Vestița 2. Bruchina 3. Navederiia 4. Nicorda 5. Zilina 6. Samoliia 7. Icara 8. Dina/Dican 9. Mâha 10. Liba 11. Haia 12. Brâzna 13. Șăliia 14. Rave 15. Cazârca 16. Jelina 17. Noveza 18. Haba 19. Vastina	<b>Ms. 5457</b> (f. 20 <sup>v</sup> ) (1730–1798) 1. Avestița 2. Braca 3. Nosdoraca 4. Necorda 5. Zileca 6. Sacasina 7. Esera 8. Deca 9. Muha 10. Meba 11. Hat 12. Iabar 13. <...>la 14. Robiia 15. Ianir 16. Jâlca 17. Neverza 18. Hăba 19. Zotira	<b>(1752)<sup>24</sup></b> 1. Veștița 2. Brohna 3. Navadiia 4. Nisodea 5. Zelima 6. Zalomiia 7. Iscrara 8. Diseia 9. Dihala 10. Lebana 11. Aiha 12. Broina 13. Știlea 14. Rabue 15. Nazarla 16. Tilega 17. Nemviza 18. Haca 19. Vatiza	<b>Ms. 1151</b> (f. 49 <sup>v</sup> ) (1777) 1. Avestița 2. Broana 3. Navadariia 4. Nemchida 5. Zelina 6. Samaișiia 7. Icara 8. Deca 9. Muha 10. Leba 11. Neverza 12. Brona 13. Șelie 14. Iia 15. Cazarna 16. Jelca 17. Neverza 18. Haba 19. Vatisa
<b>Ms. 4104<sup>25</sup></b> (f. 117 <sup>v</sup> ) (1777–1778) 1. Veștița 2. Navadarie 3. Samca 4. Amomie	<b>Ms. 2150</b> (f. 366 <sup>r</sup> ) (1779) 1. Avistița 2. Vunari 3. Navadariia 4. Necorda 5. Zilina 6. Salsamiia 7. Scorma 8. Tiha 9. Puha 10. Grapa 11. Zleha 12. Nouștuța 13. Arpade 14. Huliba 15. Honea 16. Gara 17. Glipina 18. Ditra 19. [...]	<b>Ms. 1414</b> (f. 80 <sup>r</sup> ) (1780) 1. Avestița 2. Navadariia 3. Solomiia 4. Zelina 5. Nicora 6. Avezuha 7. Scormola 8. Tiha 9. Muha 10. Gripa 11. Zlaia 12. Nisfița 13. Hupaia 14. Huluba 15. Huba 16. Gănesiia 17. Gribina 18. Ira 19. Tiha	<b>Ms. 3110</b> (f. 80 <sup>r</sup> ) (1780) 1. Vestița 2. Nenevezna 3. Salomiia 4. Zelana 5. Sadra 6. Vezua 7. Scormela 8. Tiha 9. Puha 10. Agripiina 11. Zlae 12. Nermiiaza 13. Boloba 14. Ahala 15. Agripina 16. <...>apa 17. Ghiena 18. Ispra 19. Tihae	<b>Ms. 3479</b> (f. 37 <sup>r</sup> ) (1780?) 1. Avestița 2. Navadariia 3. Solonca 4. Silica 5. Necada 6. Avezuha 7. Hormila 8. Tiha 9. Muha 10. Grepca 11. Zălaiia 12. Mihvea 13. Haba 14. Coliba 15. Canagreb 16. Nicail 17. Brava 18. Pihel

<sup>24</sup> Vezi C.N. Mateescu, *Patru variante ale cărții populare Avestița, aripa Satani*, în „Ion Creangă”, 4, 1911, p. 39.

<sup>25</sup> Text fragmentar.

<b>Ms. 3195</b> (f. 64 <sup>v</sup> ) (1783) 1. Avezula 2. Arepastinam 3. Zilena 4. Zlaea 5. Teha 6. Muha 7. Huluba 8. Glubana 9. Ispra 10. Nevesta 11. Vefița 12. Negrița 13. Nenevista 14. Zbora 15. Cahma 16. Susonomena 17. Săsotaina 18. Negarda 19. Samca	(1783) <sup>26</sup> 1. Avestița, aripa satanii 2. Nadara 3. Salămia 4. Nefudura 5. Netura 6. Văzuha 7. Salchiea 8. Piha 9. Puha 10. Agripa 11. Ciuha 12. Salchifa 13. Hobara 14. Hondilila 15. Graza 16. Gara 17. Tealpina 18. Nefura 19. Nifura	<b>Ms. 3944</b> (f. 52 <sup>r</sup> ) (ante 1787) 1. Vestița 2. Cadariia 3. Salomiia 4. Nada 5. Navora 6. Văzuha 7. Smirna 8. Puha 9. Peha 10. Grapa 11. Zilima 12. Nerja 13. Haraba 14. Hulina 15. Hoba 16. Gara 17. Gapina 18. Puha 19. Tiha	(ante 1792) <sup>27</sup> 1. Veștița 2. Nadaria 3. Salomeia 4. Nada 5. Nabora 6. Văzuha 7. Smirna 8. Paha 9. Peha 10. Grapa 11. Zilimica 12. Nerja 13. Haraba 14. Hulina 15. Hoba 16. Gara 17. Gapina 18. Puha 19. Tiha	<b>Ms. 44</b> (f. 144 <sup>r</sup> ) (1794) 1. Sacuva 2. Avelița 3. Socoliia 4. Cadiia 5. Măguriia 6. Aveța 7. Curma 8. Puha 9. Buha 10. Zemihia 11. Grabu 12. Nozisa 13. Apadiia 14. Uba 15. Foniia 16. Gara 17. Grabina 18. Ditra 19. Avestița
<b>Ms. 2188</b> (f. 36 <sup>v</sup> ) (1794) 1. Avestița 2. Nadariia 3. Solomiia 4. Cadaronul 5. Nicor 6. Avezuha 7. Scurnada 8. Tiha 9. Puha 10. Grapa 11. Ziia 12. Nervuța 13. Habar 14. Hulina 15. Haba 16. Gara 17. Glipina 18. Festra 19. Tiia	<b>Ms. 1067</b> (f. 33 <sup>r</sup> ) (1799) 1. Avestița 2. Brana 3. Zălina 4. Iscara 5. Piha 6. Isprava 7. Liba 8. Muha 9. Hae 10. Glubina 11. Nicorda 12. Teia 13. Huluba 14. Tehaia 15. Nevederiia 16. Teiana 17. Ghesna 18. Rota 19. Zila/Samcă	<b>Ms. 1285</b> (f. 215 <sup>r</sup> ) (sf. sec. XVIII) 1. Cazarna 2. Nazare 3. Samca 4. Nadare 5. Nicura 6. Avaisa 7. Scurniia 8. Piha 9. Paha 10. Grapa 11. Zlamna 12. Pefuță 13. Harpa 14. Haliba 15. Haba 16. Gara 17. Glipana 18. Fita 19. Carzna	<b>Ms. 3479</b> (f. 25 <sup>v</sup> –26 <sup>r</sup> ) (sf. sec. XVIII) 1. Avozuha, aripa Satanii 2. Zopica 3. Rimleana 4. Zlaea 5. Icorda 6. V<e>zuha 7. Comila 8. Tiha 9. Muha 10. Agripa 11. Zlaea 12. Ameveza 13. Huluba 14. Huba 15. Glubina 16. Hapie 17. Ghisina 18. Ipra 19. Samca	(1800) <sup>28</sup> 1. Veștuța 2. Navadarie 3. Solonco 4. Silina 5. Iscurda 6. Avezuha 7. Scormărlaiea 8. Tiha 9. Mira 10. Prilpa 11. Zlaiea 12. Memzveda 13. Hapaiea 14. Huba 15. Lubina 16. Ghibna 17. Scomerla 18. Tihaiea 19. Isprava

<sup>26</sup> Vezi C. N. Mateescu, *op. cit.*, p. 40.

<sup>27</sup> *Ibidem*, p. 70.

<sup>28</sup> Vezi H. Tiktin, *Descântec de la 1800*, în „Arhiva”, Iași, 1889, p. 247–248.

<b>Ms. 2226</b> (f. 33 <sup>v</sup> ) (1805) 1. Avestira 2. Brana 3. Navadariia 4. Irskada 5. Zelina 6. Samaliia 7. Icar 8. Deca 9. Muha 10. Leba 11. Navarza 12. Brona 13. Șelii 14. Aripa 15. Cazarna 16. Jeca 17. Neverzo 18. Haba 19. Vatisa	(1809) <sup>29</sup> 1. Avestița 2. Nadarca 3. Salomia 4. Nacara 5. Avezuha 6. Nadarica 7. Salmona 8. Paha 9. Puha 10. Grapa 11. Zliha 12. Nervuza 13. Hamba 14. Glipina 15. Humba 16. Gara 17. Glapeca 18. Tisavia 19. Pliăștia	<b>Ms. 1194</b> (f. 19 <sup>v</sup> ) (1810) 1. Avestira 2. Brana 3. Navodariia 4. Irmada 5. Zelina 6. Samaliia 7. Icar 8. Deca 9. Muha 10. Leba 11. Navarza 12. Brona 13. Șelii 14. Aripa 15. Cazarna 16. Jeca 17. Neverzo 18. Haba 19. Vatisa	<b>Ms. 1118</b> (f. 23 <sup>v</sup> ) (sec. XIX, început) 1. Avestița 2. Nodarie 3. Solomie 4. Nodar 5. Necor 6. Avezuha 7. Scorpiia 8. Peha 9. Puha 10. Grapa 11. Zleha 12. Norjâța 13. Aparde 14. Huliba 15. Honot 16. Gara 17. Glepana 18. Detra	<b>Ms. 5034</b> (f. 1 <sup>r</sup> ) (1810–1860) 1. Avăzuha 2. Vestița 3. Isac 4. Necorda 5. Zălana 6. Haba 7. Șerli 8. Br<o>na 9. Acar 10. Navadiiu 11. Haiu 12. Sardila 13. Lomisă 14. Vatica 15. Dabaiu 16. Sodomie 17. Zavadiie 18. Damasa 19. Zolosa
<b>Ms. 5034</b> (f. 3 <sup>v</sup> ) (1810–1860) 1. Verștoța 2. Nevadarie 3. Solonca 4. Sulina 5. Avezuha 6. Scormrola 7. Necorda 8. Dănae 9. Zlae 10. Agrepa 11. Isprava 12. Htepa 13. Hupae 14. Huba 15. Glubina 16. Hubilina 17. Tihae 18. Miha 19. Tiha	<b>Ms. 5034</b> (f. 5 <sup>r</sup> ) (1810–1860) 1. Vestțița 2. Brozna 3. Zavirda 4. Necorda 5. Zălina 6. Salomie 7. Nasărca 8. Deca 9. Meha 10. Lie 11. Haba 12. Broina 13. Șăila 14. Abie 15. Nozarca 16. Fulca 17. Neverza 18. Haba 19. Vatisa	<b>Ms. 1524</b> (f. 70 <sup>f</sup> ) (1811) 1. Avezuha 2. Patenem 3. Zelena 4. Zlae 5. Teha 6. Muha 7. Huluba 8. Glubina 9. Ispra 10. Nevesta 11. Viștița 12. Negrița 13. Nenevesta 14. Zbora 15. Vasni 16. Sosomina 17. Sosonovina 18. Carta 19. Samca	<b>Ms. 2182</b> (f. 5 <sup>v</sup> ) (1814–1817) 1. Avestița 2. Nararie 3. Salomiia 4. Nader 5. Necora 6. Avezuha 7. Navedirie 8. Broana 9. Puha 10. Grope 11. Anie 12. Nufuța 13. Hapar 14. Hulubae 15. Haba 16. Hara 17. Galina 18. Fespera 19. Tiia	<b>Ms. 3964</b> (f. 30 <sup>v</sup> ) (1816–1822) 1. Avesti 2. Nadariia 3. Solomiia 4. Nacorda 5. Avezuha 6. Nadarca 7. Scormona 8. Tiha 9. Puha 10. Grapa 11. Zlina 12. Nervuța 13. Hamba 14. Humba 15. Glipina 16. Gara 17. Glapane 18. Tiiavul 19. Tiuși

<sup>29</sup> Vezi Tudor Pamfile, *Mitologie românească*, 1916, p. 239.



<b>Ms. 2858</b> (f. 80 <sup>r</sup> ) (1819) 1. Avezuha 2. Aripa Satanii 3. Țălina 4. Zlae 5. Tiha 6. Muha 7. Hulubina 8. Gulina 9. Solomina 10. Ispra 11. Zlae 12. Veștița 13. Negrița 14. Zbora 15. Fludina 16. Cazamina 17. Halie 18. Necorda 19. Sanca	<b>Ms. 3479</b> (f. 73 <sup>r</sup> ) (1823) 1. Avezuha 2. Aripa Satanei 3. Elina 4. Ilae 5. Tiha 6. Huluba 7. Scomina 8. Comila 9. Brasia 10. Vestița 11. Elo<...> 12. Chicadora 13. Istan 14. Cornova 15. Veleuha 16. Lociov<...> 17. Filigor 18. Nevasta 19. Enlae	<b>Ms. 3479</b> (f.31 <sup>r</sup> ) (1824) 1. Aveștuța, aripa Satanei 2. Hae 3. Zăpiha 4. Hăliia 5. Pehaiia 6. Muha 7. Hulupa 8. Glubina 9. Scorobena 10. Sositra 11. Nevista 12. Avezuha 13. Negruță 14. Gobina 15. Zboară 16. Cazamana 17. Hapăiha 18. Necurda 19. Samca, aripa Satanei	<b>Ms. 1215</b> (f. 167 <sup>v</sup> ) (1826) 1. Avestrița 2. Gavadari 3. Ilomiia 4. Zirmana 5. Nicariia 6. Lelaia 7. Cormona 8. Tihiiia 9. Mihaia 10. Gripa 11. Zlaia 12. Nirișița 13. Cubaia 14. Huluba 15. Hubi 16. Baluha 17. Ghiniia 18. Istran 19. Tihaiia	<b>Ms. 4833</b> (f. 94 <sup>v</sup> ) (1826) 1. Vestița 2. Perja 3. Năvarca 4. Necruda 5. Zănală 6. Samona 7. Izcara 8. Deca 9. Muha 10. Leia 11. Haia 12. Broza 13. Șilie 14. Robie 15. Nătarca 16. Frica 17. Narabna 18. Aveduha 19. Avestița
<b>Ms. 4833</b> (f. 94 <sup>v</sup> ) (1826) 1. Vestița 2. Nadoriia 3. Salomiia 4. Lichioina 5. Nicoma 6. Muduh 7. Scormana 8. Teh 9. Puh 10. Greta 11. Zlaia 12. Năjitul 13. Napor 14. Chebena 15. Hapiia 16. Lebena 17. Milneța 18. Farata 19. Teia	<b>Ms. 4862</b> (f. 141 <sup>r</sup> ) (1828) 1. Avestița 2. Căldărina 3. Salomiia 4. Nadoriia 5. Cârnu 6. Av<e>zuha 7. Cârma 8. Piiha 9. Puha 10. Grapa 11. Zina 12. Nerjața 13. Zatar 14. Lică 15. Haba 16. Bora 17. Glipina 18. Fista 19. Tiia	<b>Ms. 1335</b> (f. 8 <sup>r</sup> , 9 <sup>r</sup> ) (1829) 1. Vezuh 2. Vișteța 3. Braina 4. Necorda 5. Zelina 6. Solomi 7. Ersina 8. Deca 9. Mina 10. Leiba 11. Hai 12. Braina 13. Jălca 14. Abie 15. Nazarca 16. Jinca 17. Jiighi 18. Peisa 19. Fotisa	<b>Ms. 2248</b> (f. 41 <sup>r</sup> ) (1834) 1. Avestița 2. Avezuha 3. Brona 4. Navdorona 5. Haia 6. Liba 7. Muha 8. Deha 9. Hozorna 10. Titiiia 11. Grabaiia 12. Falca 13. Libra 14. Candachiia 15. Nerfuța 16. Nicorda 17. Gribina 18. Huza 19. Hurdezana	<b>Ms. 1143</b> (f. 71 <sup>r</sup> ) (1834) 1. Avestița 2. Narariia 3. Solomiia 4. Nadori 5. Nicora 6. Avezeha 7. Navedirae 8. Broana 9. Puha 10. Grapea 11. Nie 12. Nufuța 13. Hapari 14. Hulubaia 15. Haba 16. Hara 17. Galina 18. Festira 19. Tăia

<b>Ms. 1698</b> (f. 35 <sup>v</sup> ) (1835) 1. Avestița 2. Brona 3. Navodariia 4. Nicorda 5. Zelina 6. Samansiia 7. Isira 8. Deca 9. Muha 10. Liba 11. Haia 12. Brana 13. Șăilei 14. Robiia 15. Cazarna 16. Jălca 17. Neverna 18. Haba 19. Vitisa	<b>Ms. 1698</b> (f. 40 <sup>v</sup> ) (1835) 1. Avestița 2. Făltâța 3. Nadariia 4. Nicorda 5. Dara 6. Avezuha 7. Smorlina 8. Tiia 9. Peha 10. Gripa 11. Vaziia 12. Jărca 13. Brona 14. Navdorona 15. Cozorca 16. Bara 17. Spumina 18. Chipra 19. Tiha	<b>Ms. 5531</b> (f. 31 <sup>v</sup> ) (1835–1838) 1. Avestița 2. Nadariia 3. Slomiia 4. Cadariia 5. Nacor 6. Asesa 7. Scormina 8. Gata 9. Pata 10. Graia 11. Zlaie (?) 12. Prastița 13. Hapara 14. Holab 15. Haba 16. Para 17. Glepina 18. Feta 19. <...>	<b>Ms. 3479</b> (f. 143 <sup>r</sup> ) (1838) 1. Avestița 2. Nadara 3. Haba 4. Hapara 5. Huliliba 6. Sălina 7. Nicar 8. Vesah 9. Scormana 10. Muha 11. Puha 12. Grapa 13. Zlepa 14. Nerjuța 15. Făpa 16. Glipina 17. Zlenuha 18. [...]	<b>Ms. 5034</b> (f. 2 <sup>v</sup> ) (1838) 1. Avestița 2. Nadariia 3. Salomiia 4. Cadar 5. Nicor 6. Avesa 7. Scormana 8. Tiha 9. Puha 10. Grapa 11. Zlie 12. Perștița 13. Hapar 14. Humiba 15. Haba 16. Gara 17. Glipina 18. Feta 19. Tiia
(1841) <sup>30</sup> 1. Avestița 2. Brona 3. Nardarona 4. Samsala 5. Amelia 6. Robeia 7. Muha 8. Puha 9. Nevaza 10. Feiaca 11. Hoba 12. Iscara 13. Leba 14. Cozarna 15. Franța 16. Duca 17. Harba 18. Arpida 19. Bordiea	<b>Ms. 1619</b> (f. 8 <sup>r</sup> ) (1844) 1. Evezuha 2. Vaștița 3. Vastisa 4. Lenevita 5. Zlata 6. Zelina 7. Zarga 8. Zaverca 9. Piha 10. Muha 11. Golobina 12. Reiza 13. Golafa 14. Derpa 15. Dospina 16. Peha 17. Cojușna 18. Aripa Satanii 19. Samca	<b>Ms. 3479</b> (f. 82 <sup>v</sup> ) (1856) 1. Avezuha 2. Diha 3. Grepina 4. Humna 5. Vedariia 6. Somomeia 7. Necorda 8. Scormela 9. Muha 10. Zala 11. Tehat 12. Una 13. Hulba 14. Brona 15. Nivardau 16. Avestița 17. Zilata 18. Isprova 19. Sanca	<b>Ms. 3479</b> (71 <sup>r</sup> ) (1859) 1. Avestița 2. Barona 3. Navardie 4. Necarda 5. Zulina 6. Solomiia 7. Escara 8. Diha 9. Muha 10. Leiba 11. Șăliia 12. Haia 13. Nazarca 14. Hatisa 15. Uba 16. Levusca 17. Rabiia 18. Sătana 19. Diiavola	<b>Ms. 3479</b> (f. 84 <sup>r</sup> ) (1862) 1. Avestița 2. Cadariia 3. Saloma 4. Gara 5. Limbena 6. Graba 7. Iapa 8. Beia 9. Itamra 10. Terfa 11. Ogara 12. Lompatra 13. Gamura 14. Velzevuia 15. Mosmiiia 16. Zrobina 17. Mompușa 18. Gripșa 19. Loena

<sup>30</sup> C. N. Mateescu, *op. cit.*, p. 71.

(1869) <sup>31</sup> 1. Vestița 2. Novadaria 3. Valnomia 4. Sina 5. Nicozda 6. Avezuha 7. Scorcoila 8. Tiha 9. Miha 10. Grompa 11. Slalo 12. Necauza 13. Hatav 14. Hulila 15. Huva 16. Ghiana 17. Gluviana 18. Prava 19. Samca	<b>Ms. 3479</b> (f. 87 <sup>r</sup> ) (1871) 1. Avezuha 2. Vistița 3. Gorga 4. Marha 5. Ruhla 6. Breza 7. Șarpe 8. Nurca 9. Horga 10. Orbina 11. Liva 12. Zoica 13. Corca 14. Hornacia 15. Reca 16. Varzavila 17. Muha 18. Zăzinca 19. Cornoe	<b>Ms. 4400</b> (f. 4 <sup>r</sup> ) (1871) 1. Avezuha 2. Aripa Sătani 3. Zămlida 4. Slaia 5. Tiha 6. Muha 7. Huba 8. Glubi 9. Ispra 10. Nevesta 11. Vestița 12. Negrița 13. Nesta 14. Slaba 15. Cazma 16. Săsamina 17. Comoara 18. Necorda 19. Samca	(1892) <sup>32</sup> 1. Aripa Satanei 2. Abaroca 3. Ogarda 4. Nesuca 5. Muha 6. Aspra 7. Hluchica 8. Sarda 9. Vinița 10. Zoița 11. Ilinca 12. Merana 13. Feroica 14. Fumaria 15. Nazara 16. Hlubicu 17. Nesatora 18. Genția 19. Samca	(1899) <sup>33</sup> 1. Avestița, aripa Satanei 2. Navodoria 3. Solomononia 4. Silina 5. Licalja 6. Carmila 7. Miha 8. Lipiha 9. Cripa 10. Slaua 11. Mazaga 12. Nataula 13. Nucarda 14. Hubiba 15. Huba 16. Ghiona 17. Șalia 18. Dihana 19. Sanca
<b>Ms. 1166</b> (f. 13 <sup>v</sup> ) (sec. XIX) 1. Avestița 2. Navatariia 3. Salomia 4. Zărnipaia 5. Nicara 6. Avezusa 7. Marmolaie 8. Tiha 9. Muha 10. Gripa 11. Zlaia 12. Nijța 13. Hupaia 14. Huluba 15. Ghena 16. Huma 17. Huleba 18. Ipra 19. Pafiia 20. Gritana	<b>Ms. 3479</b> (f. 41 <sup>r-v</sup> ) (sec. XIX) 1. Avestița, aripa Sătan<i>i</i> 2. Zolomie 3. Norodi 4. Aparada 5. Huluba 6. Hanat 7. Para 8. Nicuni 9. Avezuha 10. Scorpa 11. Piha 12. Grapa 13. Puha 14. Ziha 15. Norodița 16. Gripana 17. Idruta 18. <...> 19. <...>	<b>Ms. 3479</b> (f. 47 <sup>r</sup> ) (sec. XIX) 1. Avestița 2. Aripa Sătani 3. Zolomi 4. Norode 5. Aparada 6. Huluba 7. Honon 8. Gara 9. Nicuni 10. Avezuha 11. Scorpi 12. Piha 13. Grapa 14. Puha 15. Ziha 16. Norodița 17. Grapina 18. Idruta 19. Sam<c>a	<b>Ms. 3479</b> (75 <sup>v</sup> ) (sec. XIX) 1. Avestița, aripa Sătani 2. Necorda 3. Solomie 4. Salina 5. Zborda 6. Vezuha 7. Scorna 8. Teța 9. Muha 10. Treda 11. Iuverza 12. Zlae 13. Zopa 14. Huleba 15. Iuba 16. Zlata 17. Tiha 18. Sătana 19. Diiavola	<b>Ms. 3479</b> (f. 77 <sup>r</sup> ) (sec. XIX) 1. Avuzuha 2. Aripa Sătani 3. Zoliha 4. Glin (?) 5. Miha 6. Mohan 7. Luboi 8. Gubina 9. Sofir 10. Istrati 11. Nevesta 12. Viștița 13. Negrița 14. Azira 15. Hlubina 16. Comina 17. Z<...> 18. Necorda 19. Sanca

<sup>31</sup> Vezi Simeon Florea Marian, *Descânțele din Bucovina*, în „Traian”, 87, 1869, p. 252 și B.P. Hasdeu, *Cuvente den bătrâni*, 1984, p. 214.

<sup>32</sup> Vezi Simion Florea Marian, *Nașterea la români*, p. 31.

<sup>33</sup> Vezi M. Lupescu, *Un leac contra răului copiilor*, în „Șezătoarea”, V, 1899, p. 156–157.

<b>Ms. 3479</b> (f. 79 <sup>r</sup> ) (sec. XIX) 1. Avezuha 2. Vistița 3. Zălina 4. Zdila 5. Șala 6. Muda 7. Glimina 8. Prihana 9. Muha 10. Neverda 11. Scormona 12. Solomia 13. Nuha 14. Nicolida 15. Lișița 16. Ispra 17. Nevesta 18. Carmina 19. Sanca	<b>Ms. 3479</b> <sup>34</sup> (f. 81 <sup>v</sup> ) (sec. XIX) 1. Avestița 2. Broasca 3. Navadarie 4. Nănorda 5. Zeina 6. Salamia 7. Iscara 8. Desla 9. Muha 10. Haiia 11. Bro<...>	<b>Ms. 3479</b> (f. 88 <sup>r</sup> ) (sec. XIX) 1. Avestița, 2. Aripa Sătânii 3. Zolumii 4. Noroda 5. Atorda 6. Huluba 7. Honos 8. Gara 9. Nicunis 10. Avezuha 11. Scorpis 12. Puha 13. Grapa 14. Puha 15. Zuha 16. Norodiți 17. Gripana 18. Idruga 19. Sam<ca>	<b>Ms. 3479</b> (f. 89 <sup>r</sup> ) (sec. XIX) 1. Avestița, aripa Satanii 2. Șale 3. Barba 4. Gaida 5. Archa 6. Zara 7. Scarda 8. Faica 9. Bruica 10. Fuhiie 11. Lagotă 12. Jiita 13. Tahiiie 14. Fiița 15. Țarba 16. Strata 17. Astra 18. Cuta 19. Aida
--	--	---	---

<sup>34</sup> Text fragmentar.

## (Anexa 2) NUMELE AVESTIȚEI ÎN TRADIȚIA ROMÂNEASCĂ TIPĂRITĂ

(1862) <sup>35</sup>	(1869) <sup>36</sup>	(1878) <sup>37</sup>	(1889) <sup>38</sup>	(1889) <sup>39</sup>
1. Vestița	1. Avestița	1. Avestița	1. Avestița	1. Avestița
2. Navodaria	2. Năvodar	2. Navodar	2. Navodaru	2. Avaruza
3. Solnomia	3. Salomnia	3. Salomnia	3. Salomniea	3. Brano
4. Silina	4. Zirina	4. Zurina	4. Zurina	4. Pabirone
5. Linicoida	5. Nicara	5. Nicara	5. Nicara	5. Zaea
6. Avizuha	6. Avezihă	6. Avezihă	6. Bvezihă	6. Liba
7. Scarmila	7. Scărăoala	7. Scarbola	7. Scarbola	7. Muza
8. Miha	8. Miha	8. Miha	8. Miha	8. Dezano
9. Lepiha	9. Puha	9. Puha	9. Puha	9. Nazarna
10. Gripa	10. Gripa	10. Cripa	10. Cripa	10. Petia
11. Stana	11. Zila	11. Zlia	11. Zlia	11. Grobina
12. Naconta	12. Nevața	12. Nevața	12. Nevața	12. Frango
13. Atana	13. Pesia	13. Pesia	13. Pesia	13. Labra
14. Hubiba	14. Cilipina	14. Cilipina	14. Cilipina	14. Cadachia
15. Huba	15. Igra	15. Igra	15. Igra	15. Năfruța
16. Giona	16. Eosfor	16. Eosfor	16. Eosforu	16. Necorânda
17. Glubina	17. Luțifer	17. Luțifer	17. Luțiferu	17. Grăbina
18. Isprava	18. Abie	18. Avie	18. Avie	18. Zuza
19. Tihana	19. Verzebuti	19. Berzebuti	19. Bersebuti	19. Zira de Zano

<sup>35</sup> Vezi Simeon Florea Marian, *Nașterea la români*, 1892, p. 29. Autorul precizează că a reprodus legenda după o cărticică tipărită la Sibiu în 1862.

<sup>36</sup> Vezi *Minunile lui Sfântul Sisoie sau Hotărârea lui Pilat din Pont asupra lui Iisus Hristos*, București, 1869, p. 1–2.

<sup>37</sup> Vezi B.P. Hasdeu, *Cuvente den bătrâni*, 1984, p. 213.

<sup>38</sup> Vezi *Minunile Sfântului Sisoie*, București, 1889.

<sup>39</sup> Vezi *Trepeticul cel mare, pentru toate semnele ce se fac la om, și care sunt de la natură. Tălmăcite din limba franceză de un iubitor de neamul său, și cu adaos la finit de „Avestița, aripa Satanei”*, Craiova, 1889, p. 27; de asemenea, B. P. Hasdeu, *Etymologicum magnum Romaniae*, tomul 4, col. 2163–2164.

## (Anexa 3) NUMELE DEMONULUI ÎN TRADIȚIA GRECEASCĂ ȘI SLAVONĂ

Par. Gr. 2316 <sup>40</sup> (XV-lea) (f. 432)	Par. Gr. 395 <sup>41</sup> (sec. al XVI-lea) (f. 12)	Par. Gr. 395 <sup>42</sup> (sec. al XVI-lea) (f. 51)	Ms. 447 <sup>43</sup> (f. 123 <sup>v</sup> ) (post 1619)	(sec. al XVIII-lea) <sup>44</sup>
1. Γελλοῦ	1. Γυλλοῦς	1. Μανλοῦ	1. мора	1. Гнетя
2. Μορφοῦς	2. Αμορφοῦς	2. Αμορφοῦς	2. вѣщница	2. Треся
3. Καρανιχοῦς	3. Αβυζοῦ	3. Καρανιχοῦς	3. <α>χοχα	3. Желтя
4. Αμιξοῦς	4. Καρχοῦς	4. Αβιζιοῦ	4. пладница	4. Пухля
5. Αμιδαζοῦ	5. Βριανή	5. Αβιδαζιοῦ	5. лекта	5. Огня
6. Μαρμαλάτ	6. Βαρδελλοῦς	6. Μαρμαλατοῦς	6. члѣкъ<...>дница	6. Ледея
7. Καράνη	7. Αἰγυπτιανή	7. Καριανή	7. полнощница	7. Холмея
8. Σεληνοῦς	8. Βαρνά	8. Ελληνοῦς	8. свевела	8. Треся
9. Αβυζᾶ	9. Χαρχανιστρέα	9. Αριανή	9. дь<...> и<...>	9. Скорчя
10. Αριανή	10. Αδικία	10. Αδικία	сѣдаважца	10. Знобя
11. Μαρανή	11. <...>	11. Χαρχαρίστρια	10. нерѣдоспна	11. Сухота
12. Μαρμαλάτ	12. Μυῖα	12. Μυῖα	11. чръни	12. Невя
	1/2. Πετωμένη	1/2. Πετωμένη		

AVEȘTIȚA'S NAMES IN THE ROMANIAN MANUSCRIPT  
AND PRINTED TRADITION

(Abstract)

The objective of the research undertaken is to present and publish all the names of the female demon in the legend *Aveștița*, *Satan's Wing*, contained in the existing Romanian manuscripts and prints.

**Cuvinte-cheie:** legendă, Aveștița, nume, manuscris, tipar.

**Keywords:** legend, Aveștița, names, manuscript, print.

*Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”  
al Academiei Române, București, Calea 13 Septembrie nr. 13*

<sup>40</sup> Versiune din *Parisinus Graecus* 2316, publicată de E. Legrand în *Bibliothèque grecque vulgaire*, II, Paris, 1881, p. XVIII (vezi Richard P.H. Greenfield, *Saint Sisinnios, the Archangel Michael and the female demon Gylou: the typology of the Greek literary stories*, „Byzantina”, 15, 1989, p. 126).

<sup>41</sup> Versiune din *Parisinus Graecus* 395, publicată de C.N. Sathas, *op. cit.*, p. 575; Paul Perdrizet, *op. cit.*, p. 17.

<sup>42</sup> C. N. Sathas, *ibidem*, p. 576.

<sup>43</sup> Text fragmentar (vezi și B. P. Hasdeu, *Cuvențe den bătrâni* [1984], p. 214–215).

<sup>44</sup> Versiune din secolul al XVIII-lea, editată de N.S. Tihonravov, în *Памятники отреченной русской литературы*, Томъ II, Москва, 1863, p. 351–352.